

Motion till riksdagen

1989/90:Jo74

av Hans Dau (m)

med anledning av prop. 1989/90:146

Livsmedelspolitiken

Regeringen framhåller i propositionen att ett viktigt motiv för att reformera livsmedelspolitiken är att främja en bättre regional balans. Men för att den deklARATIONEN inte bara skall bli en vacker fras fordras det också reella åtgärder för att skapa sådana förutsättningar att jordbruket i de regioner, som nu missgynnats av det generella stödets konstruktion, kan leva vidare och även utvecklas.

Några sådana åtgärder kan jag inte spåra för det norrländska jordbrukets del. Visserligen föreslås prisstödet till norra Sverige räknas upp med 6 %, men det är inte ens en anpassning till den inflation som varit sedan stödet höjdes förra gången.

I propositionen uttrycks ett antal kloka tankar. Så skrivs t.ex. att "priserna på jordbruksprodukter kan i vissa fall komma att sjunka som en följd av en intern avreglering. Jag är dock inte beredd att låta dessa förändringar påverka lönsamheten i det norrländska jordbruket i någon nämnvärd grad." Det sägs också "att jordbruket i dessa delar av landet är särskilt känsligt för ändrade ekonomiska förutsättningar och större prisförändringar skulle därför kunna ge negativa effekter på näringens framtida utveckling". Något som redan nu klart kan konstateras genom att t.ex. titta på statistiken över den kraftiga minskningen av antalet brukare i Norrlands inland.

Det konstateras också i propositionen att "antalet företag och dess geografiska spridning är idag sådan i norra Sverige att en fortsatt nedläggning av företag får långtgående effekter genom bl.a. högre transportkostnader". En nog så riktig upplysning som borde leda till snabba åtgärder.

Slutsatsen borde ha varit att Norrlandsstödet höjts med ett ytterligare antal miljoner för att kompensera inflationen, de sjunkande jordbrukspriser som förutses, konsekvenserna av tvåprissystemets avskaffande och framför allt för den mycket låga lönsamhet som det norrländska jordbruket i dag står inför. Någon sådan slutsats har regeringen dock ej dragit av de konstateranden man själv tar fram i propositionen.

Att jordbruket i norra Sverige skall ha ett produktionsmål motsvarande 1984 års nivå, som fastslagits av riksdagen, glöms bort liksom att norra Sverige inte skulle drabbas av de prissänkningar som inträffat på grund av tvåprissystemets avskaffande, även det ett riksdagsbeslut.

För att redan fattade riksdagsbeslut skall kunna genomföras och de i propositionen skisserade målsättningarna verkställas, måste Norrlandsstödet

höjas med en betydligt högre summa än de 35 miljoner, som regeringen anslår. Jag föreslår att riksdagen höjer anslaget till prisstöd i norra Sverige till en nivå som gör det möjligt att dels verkställa redan fattade riksdagsbeslut, dels ger möjlighet att genomföra vad som föreslås i propositionen.

Mot. 1989/90
Jo74

Utsädespotatis

Marknads skyddet för matpotatis föreslås avskaffas fr.o.m. den 1 juli 1991. Det kan innebära att utländsk potatis av "till synes" hög kvalitet slår ut svenskodlad matpotatis på grund av att man dumpar överskott på den svenska marknaden, som odlats med insats av stora mängder kemiska bekämpningsmedel.

Svenska jordbrukare har på grund av klimatet större förutsättningar än sina yrkesbröder längre söderut att ta fram matpotatis av hög kvalitet med väsentligt mindre insats av bekämpningsmedel.

Förutsättningen är att virusfritt utsäde av hög kvalitet finns tillgängligt. Ett sådant utsäde produceras på ett naturligt sätt i Norrland. Klimatet i norra Sverige skapar förutsättningarna för en utsädesproduktion som kan ge odlarna i hela landet ett utgångsläge där odlingen sedan kan bedrivas med en minimal eller obefintlig insats av kemiska bekämpningsmedel.

I ett läge när medvetenheten om och efterfrågan på hög livsmedelskvalitet stiger borde alla krafter sättas in på information och stimulans för att utnyttja de möjligheter som det norrländska klimatet skapar inom växtodlingen.

Jag anser att riksdagen hos regeringen skall begära förslag på hur den norrländska odlingen av högvärdigt potatisutsäde utan användande av stora mängder kemiska bekämpningsmedel skall kunna stimuleras.

Energigrödor

Det övergripande målet i regeringens förslag är att nedbringa odlingen av de produkter som idag leder till överskott och kostsamma exportförluster. En relativt stor del av åkerarealen kommer då att friställas och bli tillgänglig för annan produktion.

Att odling av energigrödor kommer att bli ett betydande alternativ är sannolikt. Energiskog betraktas väl då som det mest troliga valet. Men odling av salix, som det är frågan om, har flera nackdelar. Framför allt är tekniken och utrustningen för plantering och skörd ny och fordrar betydande utvecklingsarbete och investeringar. Energiskogen är också ett nytt inslag i vår natur och bidrar inte till någon försköning av landskapsbilden.

Andra alternativ är olika former av energigräs som har många fördelar gentemot energiskog. Energigräsen kan odlas med känd teknik och befintliga skördemaskiner. Landskapsbilden förändras inte nämnvärt mot tidigare och framför allt kan äkern mycket snabbt återföras till konventionell jordbruksproduktion. En ur beredskapsskäl mycket viktig aspekt.

En betydande forskning på energigrödor förekommer bl.a. vid Röbbäcksdalen i Västerbotten. Framförallt har man där koncentrerat sig på rörflen, ett inhemskt gräs som ger betydande mängder torrsubstans per hektar och som genom vidare förädling har förutsättning att bli än konkurrenskraftigare.

För att kunna utnyttja den överskottsareal, som uppstår vid avregleringen på bästa sätt, måste alla användningsområden för åkerarealen prövas. Forskning och utveckling kring odling av energigrödor och förbränningsteknik måste stödjas och för Norrlands del bör då verksamheten vid Röbbäcksdalen särskilt uppmärksammas.

Mot. 1989/90
Jo74

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar höja det särskilda prisstödet till norra Sverige till den nivå som erfordras för att av riksdagen tidigare fattade beslut om produktionsnivå och effekt av tvåprissystemets avskaffande genomförs samt att vad som föreslås i propositionen skall kunna verkställas,
2. att riksdagen hos regeringen begär förslag på hur den norrländska odlingen av högvärdigt potatisutsäde skall stimuleras,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om forskning och utveckling kring odling av energigrödor och utvecklingen av förbränningstekniken.

Stockholm den 8 maj 1990

Hans Dau (m)